

Аналіз ефективності розроблених норм мікродобрив показав, що в умовах інтенсивного ведення землеробства рівень збільшення врожаю сільськогосподарських культур при використанні мікродобрив зростає до 15-20%, що покриває витрати на мікродобрива при їх використанні під польові культури.

На Україні мікродобрива майже не використовують, що можливо обумовлено скрутними економічними умовами. Для впровадження світових досягнень в області використання перспективних мікродобрив необхідно запропоновані дози і способи спеціальних добрив перевірити на практиці для різних культур в різних ґрунтово-кліматичних умовах України, показати їх ефективність і довести до масового користування в сільськогосподарських підприємствах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Н.М.Антрапцева, Л.М.Щегров, І.Г.Пономарьова. Складні фосфати магнію та мікроелементів – нові біологічно активні речовини. //Вісник аграрної науки. - 2002. - №4. -С.22-25.

2. О.М.Степаненко, Л.Г.Рейтер, В.М.Ледовських, С.В.Іванов. Загальна та неорганічна хімія. ч. I. – К.: Педагогічна преса, 2002. - 520 с.

3. Э.Н.Худоверов, М.А.Грюнер. Новые удобрения на виноградниках. Тамани. //Виноград и вино России. -№4. - 2001. -С. 22.

УДК 633.854.78:631.582

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕРМІНУ ПОВЕРНЕННЯ ЙОГО НА ПОПЕРЕДНЄ МІСЦЕ

М.М.Попова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

В.І.Болдуєв, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

О.Д.Борисюк, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

В наш час соняшник є однією з найпоширеніших технічних сільськогосподарських культур півдня України. Це пояснюється насамперед високою рентабельністю виробництва культури, можли-

вістю використання насіння та олії як конвертованої валюти в бартерних операціях, зацікавленістю іноземних фірм у закупці великих партій соняшнику на території України.

Але в зв'язку з підвищенням попиту на соняшникове насіння спостерігається порушення науково обґрунтованих нормативів вирощування цієї культури.

Зокрема, в деяких сільськогосподарських підприємствах соняшник почали вирощувати у повторних посівах і навіть беззмінно, що призводить до зниження його врожайності. Тобто, не беруться до уваги біологічні та агротехнічні вимоги цієї культури.

Слід зазначити, що найбільшим злом для соняшнику є бур'ян-паразит вовчок, насіння якого здатне зберігатися в ґрунті протягом 10-13 років.

Зближення полів соняшнику в сівозміні призводить до масового розповсюдження таких хвороб як склероцінія, справжня борошниста роса.

Багаторічні дані Миколаївської державної сільськогосподарської дослідної станції переконливо свідчать, що стабільно високі врожаї соняшнику забезпечує високий рівень землеробства і насамперед вирощування його в сівозміні.

Продуктивність соняшнику залежно від насичення ним сівозміни вивчалася в стаціонарному досліді, в якому було закладено п'ятнадцять десятипільних сівозмін.

Ґрунт дослідної ділянки — південний чорнозем, слабосолонцюватий, пілювато-важкосуглинковий на карбонатному лесі. Глибина гумусового шару 30см, гумусного перехідного — до 60см. Вміст гумусу — 2,9-3,0%, реакція ґрунтового розчину (рН сольове) — слабокисла і знаходиться в межах 6,4-6,7. Ґрунтові води залягають на глибині 25м. Тому основним джерелом вологи для рослин є атмосферні опади, середньорічна кількість яких досягає 410 мм.

Як показали результати досліджень (табл.1), найвища врожайність соняшнику була при насиченні ним сівозміни на 10% і становила в середньому за 7 років 20,1 ц/га. На 33,8% меншою вона була при поверненні його на попереднє місце через 6 років. Самою

низькою була врожайність соняшнику при поверненні його на попереднє місце через 4 роки і склала 11,1 ц/га, що майже вдвічі нижче у порівнянні з терміном повернення його через 10 років.

Таблиця 1

Врожайність соняшнику залежно від тривалості періоду повторного посіву його в сівозміні

Період між повторною сівою, років	Питома вага соняшнику в сівозміні, %	Врожайність, ц/га							
		1989р.	1990р.	1991р.	1992р.	1993р.	1994р.	1995р.	Середня за 7 років
Через 10 років	10	32,7	28,9	21,4	7,1	21,1	10	19,8	20,1
Через 6 років	20	18,4	21,1	16,4	2	12,3	6	16,7	13,3
Через 4 роки	20	16,1	17,5	12,7	0,9	9,4	4,4	16,3	11,1
НСР, ц/га		1,7	2	2,2	1,9	2,1	0,9	1,7	

Аналізуючи результати наших досліджень можна зробити висновки, що зближення полів соняшнику в сівозміні призводить до зниження його продуктивності, а порушення біологічних і агротехнічних вимог згодом неодмінно обернеться появою хвороб та злісного бур'яна-паразита вовчка (табл.2).

Таблиця 2

Забур'яненість посівів соняшнику залежно від терміну повернення його на попереднє місце

Термін повернення, років	Кількість бур'янів, шт./м ²	
	Всього	У тому числі вовчка
10	6	2,3
6	32	12
4	66	38